

ACTIA
Anlich Nr. 1
MENTUL
-Ungaria:
cor. pe 1/2
pe 1/4 de an
lura 2 cor.
minecă pe an
romane.
România și
ate pe an:
franci.
senapoiaza

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Anlich Nr. 1
INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.

stadt, Hermannstadt, Bistritz.

Trei „monstri“ deodată, de
și de spaimă. — *Ha-nibal ante*

ria-i vândută, țeara-i în peri-
pănierea-i perdută și 'n locu-'i
! — Grozav și lucru mare!
popul săsesc dela răsărit și
noapte a mobilizat și a decla-
boiu — puterit heghemonice!...
is vēr mindenütt...!

sfrîșit o să fie — înfiorător!
— șovinismului!

imbecili, ce seclerați sunt
noștri! — Adeacă ce s'a în-
virtutea dreptului ce-l au, re-
șțele municipale săsești din
Sibiu și Bistrița au luat ho-
și au trimis-o ministeriului cu
ca orașele acestea să-și pă-
și mai departe numele german,
istoric, așa cum și pân'acum
atât!

șovinistă însă, apucată de
răbadaile, strigă și sbiară,
nu se poate, că-i nouă tra-
patrie și — la furei cu Sașii!
știe anume, că avem o „lege“,
zată chiar, încă la 15 Februarie
zămislită în creierul șovinist
ului pandur al țării, în glava
a baronului Bánffy. Legea
poruncește, ca toate numirile
ale orașelor, satelor și locu-
tre hotarele țării, să fie șterse
de pe charta geografică și
știe istoriei, și 'n locul lor să
gure stăpâne numirile maghiare.
as adeacă cu buretele peste
suvenerile și reminiscențele
ului istoric, peste drepturi în
știe ale naționalităților, de
știe stăpâne pe plai-rile, ce le
în masse.

știe timpul știe naționalitățile au
știe — îndeosebi Sașii — cu toată
știe în contra acestui atentat la
știe lor istoric. Dar' glasul lor n'a
știe în seamă. — Autorul legii
știe dela putere, și oamenii noui
știe în mână frânele stăpânirii.

știe au legat oare-cari speranțe, și
știe juste, de nouii cărmaci ai
știe statului, că vor în bine să în-
știe cel puțin unele din mulțimea
știe știe, produse 'n cărmuire de
știe antecesorii. Se credea într'un
știe bun pentru servirea dreptății
știe respectarea drepturilor între
știe aceluiași stat, mai ales că
știe cabinetului, ce urma p'al lui
știe făcuse din înălțimea fotoliului
știe omisiți, că: după „lege, drept și

dreptate“ va cărmui naia, la care era
chemat de încrederea prea bunului
Monarch.

Legea cu pricina însă — tot prici-
nașă a rămas. Atâta poate-i totul, că
noul regim nu s'a grăbit tare cu pu-
nerea ei în practică. Și asta se ex-
plică Legea Bánffy-ana nu numai do-
rita n'a fost nici de interesele obștești
ale patriei, nici de cercurile înalte
conducătoare, dar' ea se prevedea
chiar păgubitoare pentru interesele co-
mune ale statului.

În boala lor pentru utapica „idee“,
detentorii șovinisti ai puterii nu țin-
țiau doar', prin proiectul sforțat în
lege, decât maghiarizarea în stil tot
mai mare și pe toate terenele. Ear'
această țintă, se știe doar', este un
atac fașis, un atentat de-a dreptul la
vieața națională a popoarelor nema-
ghiare!

Să nu aibă atunci naționalitățile
nici măcar dreptul de-a se apăra im-
potriva loviturii de moarte, ce li-se
aplică cu atâta temeritate din partea
șovinistilor?!

Acest drept de nimeni și prin
nimic în lume nu ni-se poate conte-
sta!

Înțelegem dar' și înțeleg și Ma-
ghiarii pe concetățenii Sași în atitu-
dinea lor energică, față de atentatul
plănuț prin măsurile Bánffy-iste.

Timp de peste un pătrar de veac,
legislațiunea țării noastre a fost și
este un falș. Nu țeara este represintată
acolo, ci o singură rasă, o fracțiune
numai din populațiunea ce constituie
statul ungar polietic.

Nu ved oare și nu vor Maghia-
rii să înțeleagă, cât de justă e ne-
mulțămirea și revolta naționalităților
împotriva sistemului de guvernare? —
Cu atât mai rău va fi rezultatul final,
îndeosebi pentru dînșii.

Astăzi mai ales, când ved și ei
evoluția evenimentelor din cealaltă
parte a monarhiei, Maghiarii ar tre-
buți imperios să prindă minte, să nu
întindă și mai tare firul atât de în-
cordat și să nu-și sporească numărul
dușmanilor.

În lupta ce poartă pentru apă-
rarea drepturilor lor, — Sașii sunt
susținuți nu numai de Români, ci de
toate popoarele nemaghiare din pa-
trie. Azi Sașii și Românii poartă acea-
stă luptă în contra nouelor mijloace de
exterminare, ear' mâne sigur sunt la
postul lor Șvabii și cu ei alătura
Sérbi și Slovaci.

Puté-vor Maghiarii la infinit să
se țină în ofensivă față de majorita-
tea locuitorilor țării?

Manevrele din Galitza s'au terminat,
și Majestatea Sa s'a înapoiat la Viena, în-
soțit de arhiducele Reiner și princ pe le ba-
varez Ghiorghie.

Resultatul manevrelor a mulțumit pe
M. Sa. Iată cuvintele ce M. Sa a adre-
sat după terminarea manevrelor într'un or-
din de zi:

„Cred că este de trebuință ca să-mi ex-
prim bucuria și mulțămirea pentru rezultatul
manevrelor din anul acesta.“

Am fost foarte mulțumit de conducerea
tuturor comandantilor armatei și corpurilor
de armată. Trupele toate au arătat și au do-
vedit o mare rezistență, și că sunt făcute
pentru a împlini grele datorii și mari oste-
neli. Am fost foarte mulțumit de executarea
luptelor, de liniștea și precisiunea dovedită în
conducere.

De aceea înainte de toate exprim cea
mai ferbinte mulțămire a mea vechiului meu
prieten și credinciosului tovarăș de muncă în
curgere de ani îndelungați mareșalului Beck
pentru devotamentul neobosit cu care a pre-
gătit și a condus manevrele; de asemenea imi
exprim călduroasa mea recunoștință coman-
danților corpurilor de armată, cari au luat
parte la manevre pentru starea excelentă a
trupelor, pentru că vîl că în toate părțile se
lucraază cu zel și devotament; apoi juriului,
domnilor comandanți și cu deosebire celor ce
aparțin statului maior, cari cu o neînfrîntă
energie și au împlinit lucrările muncind ziua-
noaptea.

Repet resumând, expresiunea deplină
mele mulțumiri și satisfacțiuni pentru ceea ce
am văzut aici.“

Ziarele șoviniste se năpustesc cu toată
furia asupra „obraznicilor pangermane“. I a
seos din șarite hotărîrea consiliilor comu-
nale din Brașov, Sibiu și Bistrița, cari au
hotărît să se mențină ca numiri oficiale
vechile numiri germane ale acelor comune.
La rîndul său și Biserica-Albă, foșta
comunitate militară, întemeiată la anul 1717,
a hotărît: păstrarea numelui său originar ca
nume oficial.

Biserica Albă mai ales și-a împlinit o
datorie morală, hotărîndu-se de a și pă tra-
numele pe care purtându-l a fost distinsă
cu privilegiul din partea gloriosului împărat
Francisc II.

Mărturisiri prețioase. „Pesti
Napló“ (dela 18 c.) scrie că: „Széll în
astă-vară a rececat autoritatea biseri-
cească superioară (va să zică pe Episco-
pul Szabó) să ia măsură ca la serviciile
divine ce se țin cu prilegiul procesiuni-
lor, Dr. Lucaciu să nu poată lua
parte.“

Ear slugarnicul episcop s'a execu-
tat. Câtă rușine și degradare!

În fața noilor alegeri din Austria
Cehii fac mari pregătiri. Tinerii cehi au
lansat următorul apel către alegători:

„Reichsrathul a fost dizolvat. Ale-
gătorii cehi sunt din nou chemați la
urnă ca să se declare precis și ho-
tărît, dacă vor ca poporul ceh să-și
plece capul înaintea unei astfel de
nedreptăți, de care a fost împărțășit
cu atâta ușurătate, sau aprobă politica
de apărare pe care au dus-o repre-
sentanții de până acum ai poporului
contra sistemului dominant. Monarhia
se găsește în grea criză constituțională
în loc de a-și îndrepta atențiunea, la
vindecare, asupra originii boalei ca
să se rezolve odată într'un mod just
în imperiu problemele naționale și con-
stituționale, se atrage atenția alegători-
lor, în pragul alegerilor, asupra acelor
interese economice și sociale, pe cari
sistemul de guvernare centralisător atât
de mult le-a neglijat. La astfel de
apeluri alegătorii cehi nu pot răspunde
decât: „Poporul ceh nu va abdică nici
când de pozițiunea de drept public se-

parat al coroanei ceh, care singur
poate duce la ridicarea culturală și eco-
nomică a poporului“. Poporul ceh va
aproba prin votul său atitudinea depu-
taților săi. În acest luptele porniți, ale-
gătorii cehi, în lupta electorală.“

După știrile sosite din Pragă s'a ținut
de curând o mare adunare de popor pe dea-
lul Blanic, de lângă Wiaschins.

Unul din oratori a spus la sfîrșitul
discursului său, că Cehii numai atunci vor fi
mulțumiți, când se va reface împărăția lui
Venceslau, din care făceau parte Silizia,
Moravia și ținuturile slovacești din Un-
garia.

Calea umilirei.

Ziarele maghiare aduc știrea, că
principele Ferdinand al Bulgariei a fost
în zilele trecute la Budapesta și a fă-
cut visite primului ministru Coloman
Széll și ministrului Darányi.

Visitei principelui la primul-mi-
nistru Széll ziarele maghiare îi atri-
bue un caracter politic, pe motivul că
înainte de această vizită Széll a avut
consfătuiri cu reprezentantul din Viena
al Bulgariei.

Întru cât puteau să servească bunele
grații ale lui Széll interesele Bulgariei,
noi nu prea putem înțelege.

Poate principele a căutat un bi-
let de recomandare către Goluchow-
sky? data fiind simpatia presei ma-
ghiare față cu Sarafoffiștii!

Pe ministrul Darányi, spun foile
maghiare, l'a felicitat principele, pen-
tru gloria sa dela congresul agrar din
Paris.

Ne surprinde acest exces de po-
liteță din partea unui cap încoronat,
față cu ministrii unui stat străin, mi-
nistri, în a căror competență nu cad
chestiuni de politică externă.

Se poate însă că umilinta a de-
venit a doua natură a prințului, care
umilindu se a câștigat recunoașterea
sa în Bulgaria, — așa că se închină
și la frunză și la iarbă...

Sau, — poate că în situația ac-
tuală principele Ferdinand a și pierdut
firul: unde să se mai adreseze!

După ultimele știri, principele
umbla după o audiență la Majestatea
Sa, — de care însă nu i-s'a făcut
parte.

Din România.

Conflictul româno-bulgar.

O corespondență sosită din Budapesta
ziarului „Perseveranza“, desvîlind unelțirile
și scopurile comitetului macedonean, afirmă
că el terorizează Bulgaria prin asasinare,
otrăviri și șantajii, împingînd-o la războiu.

Corespondentul crede că ar fi cu nepu-
tință, ca Austria și Rusia să împedecă un
războiu între România și Bulgaria, cu con-
diție însă ca acest războiu să fie localizat
în mod strict.

Prințul Bulgariei păzit de soldați.

Prințul Bulgariei e strașnic păzit, în
călătoria sa prin Austria și Germania, de
mai mulți soldați din garda sa princiară.

„Acestia stau zi și noapte cu armele
încărcate și apără apartamentul prințului,
câci se vorbește de un oare-care atentat
anarhist... sice jurnalul „Pester Lloyd“,

Deposit mare de îmbrăcăminte pentru
bărbați și copii

NEUMANN M.

in Arad colțul lângă Hôtel „CRUCEA ALBĂ“

Prețuri fixe.

Comande după măsură se execută solid și prompt.

„Mureșanul“, Institut de credit și economii în M.-Radna.

Publicațiune.

Espirând termenul pentru solvirea ratelor de acții la institutul de credit și economii „Mureșanul“, societate pe acții în Maria-Radna, conform §-lui 11 din statute prin aceasta sunt provocați semnatorii acțiilor Nr. 23, 63, 64, 189, 193, 150 - 154, 278—280 281, 282, 290 și 293, ca în termen de 30 zile să solvească toate ratele de acții restante dinpreună cu interesele de întârziere, la casa institutului, fiindcă în caz contrar, după trecerea acestui termen, respectivii acționari își vor pierde dreptul la acele acțiuni și ratele deja solvite vor cădea în favorul fondului de rezervă al institutului, iar direcțiunea va emite în locul aceloralte acțiuni.

M.-Radna, în 19 Septembrie n. 1900.

Direcțiunea.

500 1—1

Cel mai bun croiu!

Insoțirea

CĂLȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericei, Palatul Minoritilor.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băleți și fete, apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în ori-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcaie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi ung. reg., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate avea numai dela noi.

Mare magazin de creme și lăkk-uri în diferite culori.

484 9—

Prețuri ieftine de necrezut!

Cel mai mare magazin din Arad și provincă în confecțiuni

pentru dame

STERN M. A.

Arad, piața Andrássy.